

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, ILICA BROJ 31 III. KAT.
 RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 120, POLUGOD. K 60, ČETVRTGOD
 K 30, POJEDINI BR. 4 K. IZLAZI TRI PUT MJESEČNO.

Zaključci sjednice Akcijonog Odbora

Obzirom na bitnost zaključuju Akcijoni Komitej već sada odobrili slijedeće svote budžeta:

1. 100.000 funti za hipotekarnu banku.
2. Za tekuće izdatke potrebne svote.
3. Za pripravne radove oko kolonizacije Emek-Jesraela do konca rujna sve do 20.000 funti, koje se za slučaj nužde mogu uzeti od Keren Hajesoda iz udjela N. F-a.
4. Za nabavu tudja-koncesije potrebne svote do konca rujna.
5. Školski budžet do visine od 100.000 funti.
6. Budžet pokusne stanice u visini od 10.000 funti.

Rezolucije glede egzekutive.

Komitej uzima do znaja obavijest o odslupu gospode De Siemea i Simona.

A. K. potvrđuje poziv gospode, Corven, dr. Eder, Jabolinsky, Lichtheim i Ruppina u Egzekutivu.

A. K. izriče cijelju Egzekutivi svoje povjerenje.

A. K. upozorava, da je prema zaključcima londonske godišnje konferencije ima svaka promjena u Egzekutivi javiti A. K-u do znanja i na potvrdu.

Političke rezolucije.

A. K. traži:

1. Strogo i pravedno kažnjavanje krivaca na umorstvima i pljačkama bez obzira na njihov socijalni položaj u zemlji, kao i potpunu naplatu štete.

2. Prenos onih civilnih i vojničkih služba, koje daju pravo političkog odlučivanja, te nošenju oružja, samo na takove osobe, koje su bez svake sumnje lojalni prema Balfourovoj deklaraciji i politici, koja na njoj počiva.

3. Odstranjenje svih ograničenja židovske imigracije. Uredjenje emigracije ima se provesti sporazumno sa cionističkom organizacijom.

4. A. K. poziva Egzekutivu, da onamo djeluje, kako bi propisi mandata sadržali stalne garancije za ostvarenje židovske narodne domaje u Palestini, da mandat bude što prije potvrđen po savezu naroda i da jedina bude međunarodno priznata podloga pravnoga poretku, te zakonodavnih institucija, koje se imaju u zemlji stvoriti. Do onda neka se ništa ne odredi, što bi moglo

stvoriti stanje protuslovno Balfourovoj deklaraciji.

A. K. zaključuje zamoliti Zionist Commission, da utječe na palestinsku vladu, da sada prema oicijelnoj izjavi prime dozvolu useljenja sve one osobe, koje su prije privremene obustave posjedovale engleski vizum.

A. K. podupire zahtjev Kaad Leumia, da se onamo djeluje, e da židovske općine Palestine budu priznate kao javno-pravne osobe i da im se podjeljuje pravo oporezivanja.

Amerika.

A. K. pozdravlja početak energičnog rada za Keren Hajesod u Americi, te rezolucije konvelije od Clevelanda, koje se na ovaj odnos.

Ponovna uspostava židovske legije.

A. K. poziva Egzekutivu, da nastavi nastojanjem oko ponovne uspostave židovske legije u okviru britske armije.

Rezolucije glede useljenja.

A. K. zaključuje, da Egzekutiva u savezu sa zaključcima londonske konferencije odobri zajmove onim palestinskim putnicima bez sredstava, koje zemlja neophodno potrebuje.

Palestinski Uredi imaju se na temelju zaključaka londonske konferencije, te prema rezoluciji konferencije u Moravskim Ostravama organizovati na federalivnoj podlozi.

U Palestinskim Uredima moraju da funkcijoniraju radnički resori, kojima imaju upravljati zastupnici radničkih grupa. Palestinski Uredi, koji se u roku od četiri nedjelje ne će prema ovoj rezoluciji reorganizovati, nemaju pravo, da zatraže subvencije od strane centrale.

A. K. preporuča Egzekutivi, da stavi jednom 1000 funti na raspolaganje za daljnu otpremu zadržanih palestinskih putnika.

A. K. preporuča kongresu, da zaključi, da se potrebe aliye (uselenje halucim) namire iz sredstava Keren Hajesoda.

Sir Stuart Samuel u Palestini

Nakon svoga povratka iz Palestine držao je sir Stuart Samuel predavanje u Jewish Board of Deputies, kojim se bavi sva engleska javnost. Sir Samuel opisuje doček u Jeruzalimu i Damasku, koji mu je priredjen kao predsjedniku Jewish Board of Deputies. Jedan od govornika u Damasku potsjetio je, da je on drugi predsjednik ove englesko židovske političke korporacije,

koji je posjetio Palestinu. Prvi bio je nezaboravni sir Moses Montefiore. Sir Stuart Samuel izjavio je zatim, da njegov put u Palestini nije imao nikakovu političku svrhu, jer je pošao da posjeti svoga brata vrhovnog komesara Sir Herberta Samuela. Ipak želi da govori o nekim momentima općeg interesa. Citao je u novinama, da se engleski porezovnici bune, da je politika, koja želi ostvarenje židovske narodne domaje u Palestini, vrlo skupa i ima za posljedicu povišenje tereta porezovnika. To je sasvim neistinito. Engleski porezovnik ne plaća ni jedan filir za židovsku domaju. Engleska imade danas u Palestini garnizonu od 5.000 momaka. Ove čete, koje se danas nalaze u Erez Israelu bile bi i onda potrebne, kad u zemlji ne bi živio ni jedan Židov. Naprotiv u tom slučaju trebalo bi ondje mnogo više četa, jer da ne bi bilo ondje Židova, koji se ističu svojom lojalnošću i ljubavi za poredkom, moralo bi se držati veća garnizona. Samo opstanak ovakovog miro-ljubivog i dobro organizovanog pučanstva, kao što su to Židovi u Palestini omogućuje uzdržavanje malenog garnizona.

Neosnovani su i politički prigovori i bojazni. Nakon posljednje izjave vrhovnog komesara, da Palestina mora postati domajom svih naroda i vjera, koji danas nastavaju Palestinu, velika je nepravda, da se s engleske strane rogorori protiv velikih izdataka, kao da su ti troškovi prouzročeni u cijelosti od Židova. Naprotiv je činjenica, da su baš Židovi onaj elemenat, koji je svojim pregnućem i svojim snagama omogućio, da palestinski budžet ne postaje tereotom za Englesku. Židovi pokrivaju iz vlastitoga troškove za nastavu, premda Židovi doprinašaju šesti dio godišnjih primitaka Palestine u iznosu od 2,800.000 funti sterlinga.

Židovi cijeloga svijeta dali su znatne materijalne prinose za palestinske svrhe. Cionistička komisija i cionistička svjetska organizacija upotrebljuju velike svote za razvitak zemlje. Od toga nemaju koristi samo Židovi, već cijelokupno pučanstvo. Vlada podigla je škole za Arape, dok se Židovi sami brinu za svoje zavode. Velika je stoga nepravda, kad se pod tim naslovom alarmira javnost protiv Židova bez

ikakvoga opravdana razloga«. Opetujem i izjavljujem to tako glasno i tako jako, kako samo mogu« povikne Sir Stuart«. Nije istina, da se engleski porovnik prisiljava da doprinese ma samo i jedan filir za izgradnju židovske narodne domaje u Palestini. Naprotiv, drugi koji stoje izvan židovstva imaju koristi od židovskog novca, koji se troši od Židova, da izgrade vlastitu domaju.

Sir Stuart nadalje izvadjja, da ako bi Palestina bila prepuštena sama sebi, a da se ne upliviše na nju iz vana, ne bi nikad došlo do nemira. Izvor nemirima leži izvan Palestine. Agitatori dolaze iz svih tabora da huškaju pučanstvo, koje je, kako je poznato, elemenat, koji se lahko uzbuđuje »Morning Post« ima u Palestini svog stalnog dopisnika, koji bez prekida intrigira. Ima tamo i drugih intriganata, koji tamo šire lažne vijesti. Ovi individui, šireći lažne glasine i buneći narod, ni časka ne misle na to, da svojim radom dovode neđužan narod u najveću opasnost. Krajne je vrijeme, da se to svagdje shvati i da se upozna pravo stanje, e da ne bi više ljudski životi lebdili u neprestanoj opasnosti.

Sir Stuart Samuel dovršio je svoj govor ovako: »Htio bih na koncu da istaknem velike poteškoće, s kojima se ima borili obnovni rad u Erec Israelu. Trebate samo pogledati kamenito tlo Svele Zemlje, da shvatite, koliko treba rada dok se ovo tlo opet privede životu i učini plodnim. Teška je zadaća koja traži veliko naprezanje sila i predpostavlja jaku vjeru. Svaki, koji smeta ili plaši te ljude, a napose halucim, koji su preuzeli ove zadaće, svaki koji nastoje da slabi ili uništi naše narodne energije, čini veliku nepravdu i svaljuje na sebe tešku odgovornost, što mi trebamo to je, da živo uzdržimo taj naš entuzijazam, i da jačamo volju onih, koji su se angažovali za to veliko i teško djelo. Bez obzira na velike poteškoće sigurno je i izvan je svake sumnje, da će muževi, koji su se posvetili tomu djelu to djelo privesti sretnom završetku, no ne smijemo opstruirati protiv njihovoga rada. Moramo im pomoći do krajnjih granica, naprezanjem nadčovječnih sila. Velika i teška je zadaća, Židovi trpe mnogo više od drugih i moraju sloga i više žrtvovali no drugi. Naša je sloga zadaća prema ovim ljudima, da vršimo svoju dužnost do krajnjih granica mogućnosti.

XII. cijonistički kongres

Glavna izborna komisija primila je ove izborne listine:

Listina broj I.

I. delegati:

1. dr. Beno Stein, liječnik, Zagreb
2. Oskar Graf, nadinžinir, Sarajevo
3. Lav Stern, bankovni ravnatelj, Zagreb
4. Šime Spitzer, veletrgovac, Zagreb
5. dr. David Alkalay, advokat, Beograd

II. zamjenici:

1. dr. Julijo Dohany, advokat, Karlovo selo
2. Oskar Graf, nadinžinir, Sarajevo
3. dr. Mojsije Margel, rabin, Zagreb
4. Albert Pessa, trgovac, Bitolj
5. dr. Pinkas Keller, rabin, Požega

Listina broj II.

I. delegati:

- Dr. inž. Avram Werber, nadinžinir,

Bos. Brod;

Albert Koen, Mostar;

Adolf Löwy, inžinir, Brod n/S;

Emil Horowitz, bankovni ravnatelj, Zenica;

dr. Samuel A. Kun, liječnik Brod n/S;

II. zamjenici:

dr. Arnold Schön, liječnik, Zemun;

Jakša Wegner, činovnik, Sisak;

Filip Löwy, ekonom, Brod n/S;

Hinko Schulmann, tiskar, Brod n/S.

Leo Konforti, bankovni činovnik, Brod n/S.

IZBORI ZA XII. CIJONISTIČKI KONGRES.

A. Općenito.

Izbori imaju se u svim mjesnim cijonističkim organizacijama obaviti u jednom danu između 6. i 8. augusta ove godine (§ 3, izb. reda, oštampanog u broju 22-23. »Židova«.)

Mjesne cijonističke organizacije imaju odmah iza primitka ovog dopisa obrazovali izbornu povjerenstvo (broj članova prema broju izbornika); predsjednika izb. povjerenstva imenuje odbor mjesne cijonističke organizacije (§ 8. izb. reda).

Izborna povjerenstva imaju bezodvlačno preduzeti sve potrebno za pravovremenu obavu izbornog čina.

Ona će u sporazumu sa odborom m. c. o. odrediti dan izbora, obavijestiti o tome prema mjesnim prilikama najkraćim putem sve izbornike (platioce šekela). Potvrda o plaćenju šekelu služi kao izborna iskaznica. Obavijest o danu izbora ima da sadrži i mjesto izbora, kao i sat od kojega i do kojega će se obavljati izborni čin, te primjedbu, da će nakon dovršenog određenog sata moći još samo oni da vrše izbornu pravu, koji se u tom času nalaze u izbornom lokalnu.

Izb. povjerenstvo ima da se pobrine za izbornu žaru, koja mora da bude tako udešena (sa ključanicom), da se ne povredi tajnost glasovanja.

Za brže i točno rukovođenje izbornog čina neka izb. povjerenstvo sačini toliko popisani šekel-platioca svog mjesta, koliko članova broji izb. povjerenstvo plus ukupnog broja valjanih kandidatskih listina.

Predsjednik izb. povjerenstva povjerit će jednom članu izb. povjerenstva vođenje zapisnika.

Izb. povjerenstvo dužno je dozvoliti, da od svake grupe, čija je kandidatska listina po glavnoj izb. komisiji objelodanjena, po jedan povjerenik pribiva izbornom činu sa pravom, da pazi na točno provedenje izbornog čina u smislu izbornog reda, da sudjeluje kod brojanja i ispitivanja valjanosti predanih glasovnica i da stavi opravdane primjedbe glede event. kršenja izb. reda u izb. zapisnik.

Izborni čin ima da započne i da se svrši tačno u određen sat, Predsjednik izb. povjerenstva ima prije započetog izb. čina prisutnim izbornicima pokazati izb. žaru, da je prazna, zatim je zaključali i ključ uzeli k sebi.

Nakon izmaka određenog vremena za izborni čin ima predsjednik izb. povjerenstva proglasiti izborni čin dovršenim dozvoliv prije, da još odglasaju oni izbornici, koji se u tom času nalaze u izb. lokalnu. Zatim će otključali izb. žaru, isprazniti je i pokazati prisutnim, da je izborna žara prazna. Slijedi otvaranje omota, ispitivanje valjanosti predanih glasovnica i njihovo brojanje.

Glasovnice imaju se brojati tako, da će predsjednik izb. povjerenstva glasno čitati broj kandidatske listine, označen na pojedinoj glasovnici, a članovi izb. povjerenstva

će na posebnoj artiji (sastavni dio izb. zapisnika) uz upisanu dotičnu kandidatsku listinu zabilježiti okomitu crticu. Nakon pročitavanja brojeva sviju glasovnica zbrojit će se okomite crtice uz upisane pojedine kandidatske listine i tako ustanoviti, koliko je glasova otpalo na pojedinu kandidatsku listinu.

Predsjednik izb. povjerenstva ima rezultat izbora prisutnima glasno saopćiti.

Proglašenje rezultata izb. čina je javno.

Iza proglašenog rezultata izbora imadu se glasovnice zajedno sa 2 primjerka izb. zapisnika na licu mjesta staviti u omoč, zalijepiti i zapečaliti, te odmah preporučeno poslati glavnoj izbornoj komisiji u Zagreb, Ilica br. 31. III. per adr. S. C. I.

B. Izborni zapisnik.

O izbornom činu ima da se vodi zapisnik, u kojem se upisuju sve važne faze izbornog čina (mjes. cijon. organizacijama priposlati će se formulari prema odredbi Egzekutive u Londonu).

Izb. zapisnik ima se potpisati po svim članovima izb. povjerenstva i povjerenika za pojedinu kandidatsku listinu priposlati u dva jednaka primjerka zajedno sa predanim glasovnicama glavnoj izb. komisiji u Zagreb.

C. Glasovnice.

Glasovnice (veličina $\frac{1}{16}$ običnog arka konceptnog papira) imadu da sadrže samo broj kandidatske liste, kako su u »Židovu« objelodanjenje i prezime i ime prvoimenovanog kandidata na dotičnoj listini.

Uvažiti će se samo one glasovnice koje nose broj i ime prvoimenovanog kandidata listina, koje su oficijelno u »Židovu« i skladno s ovima u drugim židovskim listovima našega Kraljevstva objelodanjene.

Upozorujemo, da kandidatske listine neće važiti kao glasovnica.

Glasovnica ima se u zatvorenom omotu predati u ruke predsjednika izb. povjerenstva, koji će je ustanoviti izbornu pravu dotičnog predatelja staviti vidljivo u izbornu žaru.

Sve glasovnice pojedinog izbornog mjesta moraju biti iste boje.

Svaki izbornik može samo jednu glasovnicu pravovaljano predati. Preda li dvije jednako glaseće, vrijedit će kao jedna, a preda li dvije razne glasovnice, ne će se nijedna uvažiti.

Pozivamo sve odbore m. c. o., da se tačno drže ovih instrukcija i da svakako još pročitaju i izborni red za XII. cijonistički Kongres za Savez cijonista Jugoslavije, oštampan u broju 22-23. »Židova«.

Zagreb, dne 22. srpnja 1921.

Glavna izborna komisija.

IZ KONGRESNOG UREDA ZA XII. CIJONISTIČKI KONGRES.

1. Viza.

Češkoslovačka vlada dozvolila je posjetiocima XII. cijonističkog Kongresa 50%-tni popust za pristojbu viza. Popust podijeljuje se na temelju legitimacije, izdane po Savezu cijonista Jugoslavije.

Ističemo, da će č. sl. konzulat u Beogradu i Zagrebu svim posjetiocima Kongresa uz predočenje legitimacije S. C. J. izdati vizum.

2. Snižene vozne karte.

Svaki posjetilac Kongresa ima pravo, da na željeznicama od češkoslovačke granice traži 33%-tni popust normalnih voznih cijena. Mora dakle svoju vožnu kartu za č. sl. željeznice kupiti na č. sl. granici.

Ovaj popust dobit će posjetioci Kongresa uz predočenje legitimacije, izdane po kongresnom uredu, a porazdijeliti će ih ured Saveza cionista Jugoslavije.

3. Karte za novinare.

Kongresnom uredu predleži silan broj molbi za doznaku novinarskih karata. Kongresni ured upozoruje, da je samo ograničen broj novinarskih karata raspoloživ i da će se sloga moći samo najvažnije židovske i nežidovske novine uzeti u obzir. Sve ostale novine, židovske i nežidovske primit će po želji besplatno »Kongresnu Korespondenciju«, koja će 2 puta dnevno izaći. Osim toga razaslat će i značajni brzojavni i dopisni uredi redovne izvještaje o Kongresu.

Molbe za doznaku novinarskih karata uvažiti će se prema broju raspoloživih mjesta samo onda, ako im prileži izjava uredništva, iz koje proizlazi, da je uredništvo povjerilo izvjestiteljsku dužnost dotičnom gospodinu (i to samo na temelju). Dopisnici vodećih židovskih i nežidovskih novina, koji su se već bez primljene takve službene izjave obratili na Kongresni ured, umoljavaju se hitno, da naknadno pripošalju takovu izjavu. Početkom mjeseca augusta izvjestiti će Kongresni ured svakog novinara, koji se prijavio, da li mu je mogla biti rezervirana karta ili ne.

4. Karte za tribinu.

Još jedno se upozoruje, da Kongresni ured mora preduzeti početkom mjeseca augusta razdiobu karata za tribinu prema predbilježbama, što su ih do onda prijavili zemaljski cionistički savezi. Kasnije primljene prijave ne će se više moći uvažiti.

Zemaljski savezi moraju odmah iza primitka obavijesti, koliko je karata za tribinu za njih rezervirano, otpadajući iznos doznačiti Kongresnom uredu. Kongresni ured pridržaje si pravo, da sa mjestima, koja ne će do 10. augusta biti plaćena slobodno raspolaže.

5. Zamjenici delegata.

Osobito se upozoruje, da zamjenici delegata, koji ne stupaju na mjesto delegata, nemaju u svojstvu zamjenika delegata pravo na ulaz u kongresnu dvoranu. Oni važe kao privatni posjetnici Kongresa, te će im pristup biti dozvoljen samo onda, ako su u posjedu karte za tribinu, ili stajanje.

Keren Hajesod

Maaser u prošlosti

Piše Š. Pinsky.

U židovskoj povijesti igra od davnine porez maasera veliku ulogu. Maaser znači: desetina. Desetina imetka, te dohotka svakoga Židova morala se predati za javne svrhe židovskog naroda. Maaser je imao više oblika, te se upotrebljavao za razne svrhe, ali glavna je crta njegovog bića bila pripremanje onakovih uređaja, koji su bili od temeljnog značenja za javni židovski život. Sada je bio počasni tribut vodećim ličnostima i židovstvu, sada opet podavanje u korist države, a sada općinski porez za održavanje općinskih institucija, ali uvijek se radilo o interesima općenitosti.

Kad govorimo o tradiciji maasera, moramo baciti pogled unazad u našu cijelu prošlost sve do prvih patrijarhalnih lica. Avraham, prvi Židov, koji se uselio u Palestinu, dao je kralju Jeruzalima »desetinu od svega«. Maaser se po tome spominje kao već poznati običaj. Kada je Jakov bježao pred Esaom, zavjeri se, da će, ako mu Bog dopusti

sigurni povratak u Palestinu, dati maaser od svega što će mu Bog dati. Ovaj se stari običaj razvio u tori do zakona. »Svaki je maaser zemlje, zemaljskih plodova, plodova drveća svet Bogu (Lev. XXVII. stih 30—32.)« »Desetinu moraš predati od svega žita, koje polja godišnje daju«. (Deut. kap. XIX. stih 22, 28, 29.) Ovi su zakoni igrali u našem ekonomskom i juridičkom životu veliku ulogu. Talmud opširno obradjuje zakone o maaseru i posvećuju mu više odsjeka.

U Palestini bilo je malo Židova novčara, većina su bili seljaci. Maaser je onda bio podavanje naturalija. U diaspori je, gdje je bavljenje sa poljoprivredom za Židove bio gotovo nemoguće, postao maaser podavanjem u novcu, i to od imetka i dohotka. Ovdje se uvijek ponovno iskazala unutarnja snaga židovstva, razvijeni socijalni smisao, sposobnost samouprave, te sopstveni nadzor. Ništa izvana nije sililo Židove, da ispune naloge oblasti, po njima samima postavljenima. Ipak je imala svaka općina svoje zakone, odredila svojim članovima porez, i svi su članovi poštivali zakone i uplaćivali poreze bez državne prisile i bez vladinoga bića.

Naročito Maaser se uvijek iskazao prokušanim sredstvom. U najtamnijem srednjem vijeku inkvizicija uvele su židovske općine maaser. Svaki je Židov, da li bogat ili siromah, davao u blagajnu općine desetinu svoga imetka i svoga dohotka za javne svrhe. Općine su tako jako osjećale potrebu maasera, da su mnoge od njih uvele maaser hermom (prokletstvom), da tako učine pritisak izvana. Veliki rabini onoga vremena postigli su čak, da je jedan pojedini član općine mogao prodrijeti, da se uvede maaser. To je jedini slučaj u cijelom židovskom zakonodavstvu, da pojedinaac može većinu pozvati na određenu djelatnost. U mnogim je gradovima Njemačke bio običaj, da se polovica maasera preda općinskoj blagajni, dok je druga polovica od pojedinaca razdijeljena na privatne oskudnike. U srednjem vijeku vrijedio je kao dohodak i fond, dar ili miraz. Kada bi otac htio svojoj kćeri dati i potpuni miraz, morao je ujedno općinskoj blagajni dati maaser. Sin je od očeve baštine morao predati maaser, premda je otac od svoga imetka uplatio maaser. Maaser shvaćan je kao dužnost osobe, a ne stvari. Kako je ozbiljno uzeto podavanje maasera, i kako je tačno provedeno, vidi se iz literature responzija, koja na mnogo mjesta, sa punom ozbiljnošću odgovornosti obradjuje najraznija pitanja maasera. Tako na pr. ima li se predati maaser od brutto ili netto dohotka itd. Jednako nalazimo u mnogim oporukama odredbe roditelja njihovoj djeci, kako imaju isplatiti svoj maaser.

Niko se nije cijenkao za maaser. Naprotiv često se dogodilo, da maaser nije dostajao, i da je od članova općine zatražen dodatak maasera. Kako su sigurno ušle uplate maasera, vidi se iz toga, da su mnoge općine na temelju maasera uzele zajam ili maaser založili. Kod velikih narodnih nesreća, kada su ove svote upotrebljene za spašavanje općina, oslobođenje zarobljenih rabina

itd., pristupilo se često dvostrukom maaseru. Za vrijeme izгона iz Španije, kad se val bjegunaca rasuo preko Italije i Turske, dale su tamošnje općine četvrtinu svoga imetka da uzdrže potrebnu pripomoć. Kraj toga naglašivali su uvijek rabini, da maaser nema nikakvog posla sa dobročinstvom. Podavanje maasera je bila dužnost, on nije pripadao pojedincu i nije bio prepušten njegovoj odluci. Samo na taj način mogle su opstojati općine u srednjem vijeku i tako je postao maaser jednim od najvažnijih preduvjeta našem narodnom životu.

Htjeli bi ovdje još spomenuti sjećanje, koje je u vezi sa izgradnjom Palestine. Bilo je tako za vrijeme Ezre i Nehemije, kad su su Židovi iz Babilona povratili u Palestinu. Jedna od najvažnijih podloga ove izgradnje bio je maaser, koji je Nehemija odmah poslije svoga povratka u Palestinu strogo proveo. Ovo posebno isticanje maasera u knjizi Nehemije pokazuje, kako je maaser u svoje vrijeme bio usko vezan sa izgradnjom Palestine. On nije proveo samo maaser plodova već i maaser ljudi. Jeruzalim nije bio napućen i Nehemija je odredio, da svaki deseti Židov ima iz provincije preseliti u Jeruzalim. Narod je žrijebao da jednoga od deset dovede u Jeruzalim, u sveti grad, a ostalih devet u druge gradove. Narod je blagoslivljao sve ljude, koji su se dragovoljno javili za preseljenje u Jeruzalim.

Tako se vuče tradicija maasera kao jedna crvena nit kroz našu cijelu povijest, tako započinje za ovu staru tradiciju i sada u naše doba novi život.

Promjena statuta Keren Hajesoda.

Na prijedlog ravnatelja Keren Hajesoda imaju se preduzeti neke promjene statuta Keren Hajesoda. Pri tome se zamišlja povišenje kamatnog udjela, i čisto trgovačkih investicija na pedeset % sveukupnih uplata. U principu maasera (podavanje desetine) ima se osim toga provesti modifikacija u smislu stupnjevanja, budući da bi podavanje desetine za radničke ili maloobrtne klase bilo odveć veliko opterećivanje. Ovi predlozi za promjenu prepuštaju se kongresu, koji treba da se u Karlovim Varima sastane.

Registriranje Economic Board for Palestine. Economic Council, koji je stvoren po Sir Alfredu Mondu i nekih financijera protokoliran je sad pod imenom Economic Board for Palestine. Pošto se ovdje ne radi o društvu, koje računa na dobitak, dopustio je ministar trgovina ispuštanje riječi »Limited«. Zadaće su društva: pomoć kod razvitka Palestine u saglasju s mandatom, podupiranje razvitka židovske narodne domaje i ekonomskog, socijalnog, agrikulturnog, industrijalnog, komercijalnog razvitka židovskog pučanstva Palestine, te zajednički rad s cionističkom organizacijom ili drugim kojim podesnim Jewish Agency, koja će biti priznata po mandatarskoj sili. Na memorandumu su potpisani Sir Alfred Mond, Sir Robert Waley-Cohen, ravnatelj Shell-transportnog i trgovačkog društva, James Rotschild, advokat W. S. C. i drugi, blagajnik sveopćeg električnog društva. Predsjednici cionis-

hčke organizacije i lca imadu pravo u egzektivu otposlali 2 zamjenika.

Poziv i primjer. Popularnost, koju je postigao Keren Hajesod u Americi označuje najboje sijedeći događaj: 26 radnika meksikanske tvrtke S. Bernstein i sinovi stvorili su slijedeći zaključak: »Obzirom na potrebu da se nasmo-gnu darovi za K. Hajesod, zaključujemo zaslužbu polovice dana davati za posvećenu stvar. Na ovaj način postignuta svota od 70.16 dolara predana je po radnicima sa slijedećim riječima: »Mi predajemo ovaj novac za Keren Hajesod u nadi, da će i ostali slijediti naš primjer«. U taboru Pike kod Little Rock sazvali su vojnici skupštinu, na kojoj se sabirao novac za Keren Hajesod.

Rumunjski cioniste za Keren Hajesod. Na svojoj konferenciji u Galacu zaključio rumunjski cioniste još prije prvoga rujna doznačiti centrali u London 3 milijuna Leja. Budući je Keren Hajesod u Rumunjskoj češće trpio pod političkim neprilikama, zamolio je direktorij ministra izvanjih posala Take Joneskua za odgovarajuća odredjenja u korist fonda. Ministar je obećao ukloniti sve zapreke i predao je direktoriju okružnicu na sve oblasti, u kojoj preporuča, da se podupire rad Keren Hajesoda.

Iz židovskog svijeta

Minoritetno pitanje u rumunjskoj komori. Iz Bukarešta javljaju: U specijalnoj debati o budžetu uzeo je priliku da govori židovski zastupnik dr. Straucher, te se u govoru bavio u glavnome s politikom vlade prema narodnim manjinama, naročito Židova. Prije svega prosvjeduje protiv ograničenja slobode govora po predsjedniku komore kao i protiv toga, da mu je uskraćena riječ kod generalne debate. Žali se zatim, što u budžetu nije ništa predviđeno za narodne manjine, premda mirovni ugovor traži od Rumunjske izvjesne materijalne obveze prema narodnim manjinama.

Dr. Straucher prelazi zatim postupanju Rumunjske prema Židovima. Jednakopravnost Židova nije pored svih odredaba mirovnog ugovora ustavom zajamčena. Traži stoga, da se u ustav primi odgovarajući članak. Govori zatim o nesredjenim prilikama, koje nastaju uslijed nejednakog postupka s manjinama u raznim dijelovima države. Samo jedan jasan zakon, koji formulira jednakopravnost Židova, može da dovede reda u te kaotične prilike. Židovi, koji stanuju u Rumunjskoj, postali su prema mirovnome ugovoru bez ikakvih daljnjih formalnosti rumunjski državljani. Govornik traži zatim narodnu jevrejsku školu i tuži se, da država ništa ne doprinosi za popravak i uredjenje ratom nastradalih škola, hramova, sirotišta itd. Narodne škole, prosvjetne zavode i sirotišta mora da izdržava država. Kralj je prigodom svoga boravka u Černovici obećao uzdržavanje i podupiranje škole narodnih manjina, no ovo se kraljevo obećanje ne respektira po vladi. Na koncu svojih razlaganja naglašuje lojalnost rumunjskog židovstva za Veliku Rumunjsku i traži jednakopravnost za sve.

S položajem narodnih manjina bavio se u Bukovini izabrani židovski socijalni demokrata dr. Pistiner, koji je medju ostalim rekao:

Po izjavi ministra inostranih djela Take Jonescua, postupa se u Rumunjskoj bolje

narodnim manjinama no u ijednoj državi na Balkanu. No mi ne ćemo poredbu s Balkanom, već sa zapadno-evropskim prilikama. Nije dosta da prava narodnih manjina postoje u teoriji, ona se moraju i praktički primjenjivati. Govornik traži potpunu kulturnu autonomiju u svim stvarima, nar. škole i konačno prosvjeduje protiv toga, da se staro rumunjsko zakonodavstvo proteže i na novo prisajedinjene krajeve.

Iz Poljske. U Poljskoj došlo je u zadnje vrijeme opet do čestih napadaja na Židove, naročito na željeznicama, osobito u zapadnoj Galiciji. Osim židovskog kluba poslanika provizornog Narodnog Vijeća predala je i delegacija Šlome Emune Jisrael s poslanikom rabinom Perlmutter na čelu memorandum novoimenovanom ministru unutrašnjih djela Raczkiewicz. Ministar izjavio je na temelju intervencije židovskonarodnih zastupnika, da je u sporazumu s ministrom za rat izdao naredbe za sprječavanje svih izgreda protiv Židova.

U svim izgredima učestvuju naročito poljački dobrovoljci, koji polaze u Gornju Šlesku, »Slasaki«, koji su postali kao svojedobno vojnici četa generala Hallera, strahom za židovsko pučanstvo, a naročito putnika. Najviše je izgreda bilo na stanicama okruga Lodza.

— Dr. Bogen, koji polazi za nekoliko mjeseci u Ameriku, pozvao je k sebi zastupnike židov, novinstva, da im predloži program budućega rada Joint Distribution Committee. Filantropsko djelovanje je likvidirano, no Amerikanci pripravnici su i dalje da pružaju produktivnu pomoć. Za Poljsku doznačeno je u tu svrhu 1 milijun dolara. 1. augusta stiće će u Varšavu dr. Landesco, pod čijom će upravom smjesta započeti rad oko obnove. Osnova za obnovni rad, što ju je svojevremeno predložila specijalna konferencija, prihvaćena je u cijelosti po Joint Distribution Committee u Americi. Osim toga želi Joint da razvije veću sanitarnu djelatnost. Pored toga provesti će veću akciju za beskućnu djecu i siročad iza pogroma i rata. Prema statistici Jointa trebalo bi se skrbiti za jedno 50.000 djece, što iziskuje 10.000 dolara. 6000 djece već uživaju zaštitu Jointa, a sad se radi o tome, da se što brže u Americi namaknu potrebna sredstva za sve ove akcije.

Pokušaj riješenja židovskog pitanja u Poljskoj. General Babiansky poznati poljski liberalac i bivši član stranke kadeta u Rusiji, proveo je organizaciju poljskog građanskog odbora za riješenje židovskog pitanja u Poljskoj. Ovo riješenje treba da uslijedi na podlozi istinske građanske ravnopravnosti, kao i priznavaju židovske narodnosti i njenih kulturnih prava.

Oštar prosvjed američanske socijalističke stranke protiv progona Židova u Evropi. Konvencija socijalističke stranke u Udruženim Državama primila je čitav niz jako oštih protestnih rezolucija proti divljih progona Židova u Evropi, kao i proti pokušaja, da se antisemitizam presadi u Ameriku, te time kultivira flo, u Udruženim Državama za jednaku krvavu politiku pogroma. Dalje je upearena rezolucija protiv saveza naroda, koji mirno trpi krvave pokolje Židova u Poljskoj i Ukrajini.

Pitanje židovskih bjegunaca u Carigradu. Budući da svakim danom raste broj židovskih bjegunaca iz južne Rusije, kao i drugih

zemalja u Carigradu, odaslan je predsjednik odjeljenja za bjegunce Joint Distribution Committeea dr. Bernhard Kahn u everopsku Tursku, da i tamo organizira pripomoć za bjegunce. Dr. Kahn stiće će ovih dana onamo.

Martirij palestinskih emigranata. Ravnatelj palestinskog imigracionog departementa major Morris dozvolio je od 500 hilucim, koji se nalaze u Carigradu samo 60 useljenje u Palestinu, t. j. samo onima, koji su se već nalazili u luci Jafa, te su radi svojevremene zabrane iskrčavanja natrag poslani u Carigrad. Radi ponovno proglašene zabrane useljenja, koja je samo u Carigradu uslijedila, po svojoj prilici, jer su ovi halucim osumnjičeni da su boljševici, onemogućeno je i ovoj 60 emigranata, da nastave svoj put.

Židovski pogromi u Sibiriji. U zadnjem broju »Japan Advertizer« nalazi se slijedeći brozjav iz Pekinga: U Bilsku (Sibirija) bio je veliki pogrom protiv židovskog stanovništva. Mnogo je Židova pobjeglo prema Manhulin. Po obavijestima nalazi se već 400 bjegunaca pred Muhelijem, a 1200 je na putu.

Ponovni sukobi izmedju Grka i Židova. Nedavno javljani sukobi Grka i Židova u predgrađima Carigrada ponovili su se sada jednako u srednjim dijelovima grada. Grupa mladih Grka nosila je po gradu židovske karikature, te pjevala pjesme, koje su vredjale židovske osjećaje. Židovska omladina reagerala je na ove provokacije, te je došlo do sukoba, na kojemu je više osoba ranjeno. Bridsko redarstvo je moralo uredovati i uapsilo je nekolicinu izgrednika.

Javrejski književnici u Carigradu. O odlasku jevrejskih književnika iz Odesa saznajemo još ove zanimljive pojedinosti:

Maksim Gorki podupirao je molbu književnika na sovjetsku vladu, pa ju je lično iznio Lenjinu. Na njegov su poticaj moskovski književnici i novinari učinili svečan banket u čast Bijaliku, koji je s g. Druianovom došao u Moskvu. Ovdje je predao vladi zahtjev, da nekolicini pisaca dopusti iseljenje u Palestinu, jer će samo tako ovi pisci moći da se bave književnim radom. Zanimljivo je, da je na ovome banketu htio govoriti Iunačarski, povjerenik za odgoju, no da je bio u tome spriječen od židovskih komunisti, koji su javno govorili, da je Bijalik cionist i pristaša židovske buržoazije.

Jevrejski će pisci doskora otići iz Carigrada u Palestinu. Bijalik, Druianov i Kleinmann polaze u zapadnu Evropu, da ovdje osnuju i organiziraju golemo društvo za izdavanje jevrejskih knjiga. Zajedno će doći i na cionistički kongres u Karlove Vari. Znameniti i poznati jevrejski pjesnik dr. Saul Černihovski ostaje još u Odesi, jer za sada ne može da povede svoju porodicu sa sobom.

25. juna priredila je židovska općina u Carigradu lijep banket židovskim književnicima i novinarima, koji su na prolazu ovamo prispjeli.

Židovska trgovačka flota. Jedan bogati Židov iz Carigrada Macah, organizira židovsku trgovačku flotu. Kupio je od engleske vlade 16 trgovačkih brodova, koje je Engleska dobila za vrijeme rata. »Zionist Revue« donio je sliku jednog broda, koji se na uspomenu oca kupca zove »Hajim Macah«.

Na palubi pričvršćen je velik Magen David i jevrejskim pismom natpis »Cijon«. Prva ladja otišla je s mnogo putnika iz Aleksandrije. Ova »Zion National Steamer Navigation Company Ltd« namjerava urediti promet 1. izmedju Aleksandrije—Palesine—Sirije i Carigrada, 2. Crno More—Carigrad—Ismid i Marseille-a, 3. Pirej—Aleksandrija—Sirija. Na svim ladjama vije se uz englesku i cijonistička zastava.

Iz Palestine

Palestinski mandat. Kao što je Sokolow javio u Pragu, obećao mu je Balfour, s kojim je govorio 1. jula, da će svom energijom podupirati pitanje palestinskog mandata u sjednici Lige Naroda, koja će se održati na početku septembra. Vjerojatno je, da će se na toj sjednici definitivno riješiti pitanje mandata tim više, što ne postoje više nikakove diferencije izmedju Francuske i Engleske. Prema »Najen Hajnt« traže Churchill i Samuel što skorije rješenje palestinskog mandata, jer bi to povoljno djelovalo na pacificiranje Palestine.

Samuel i arapska deputacija za Evropu. Arapski časopis »Palestine« izvješćuje o izjavama Samuela dane članovima arapske evropske komisije, koja je zatražila putovnice. Samuel izjavio je medju ostalim, da je kod engleske vlade dva puta pitao za stajalište iste te je od ministarstva za kolonije dobio odgovor, koji se potpunoma slaže s njegovom izjavom od trećega jula, a koja je uslijedila u sporazumu s ministarstvom za kolonije. Ta izjava sadržala je razjašnjenje k Balfourovoj deklaraciji, koja je izazvala toliko nesporazumaka. Ako su još mnogi nezadovoljni, razlog je tomu, da još nisu naučeni na vladu, koja će ono držati, što je obećala. Samuel i Churchill su već više puta izjavili, da se ne mogu uzdrmati temelji Balfourove deklaracije, i da se ne može obustaviti emigracija u Palestinu. Ovo useljivanje uslijedit će u saglasju s ograničenjima, koje je on spomenuo, pa drži, da ona mirno može da uslijedi, jer ne će biti na štetu muslimana i hrišćana. Ne želi da pravi poteškoće putu delegacije, no mora naglasiti, da engleska vlada i danas stoji na stajalištu koje je zauzela pred šest mjeseci, te da je suvišna i besmislena svaka debata o Balfourovoj deklaraciji. Ministar za kolonije ne može oficijelno primiti delegaciju, kao što je to običaj kod zastupnika vlade, već samo kao neko izaslanstvo stranaka. Delegacija nije izabrana na temelju općih izbora. I vlada bi rada vidjela sporazum s Arapima, no tako dugo, dok postoji težnja za anuliranjem Balfourove deklaracije nemoguće je svako približavanje i zajednički rad.

Primitak Vaad Leumija kod Herberta Samuela. Prema izvještaju, koji je stigao, nepotpun iz Jeruzalima, primio je vrhovni komesar predsjedništvo Vaad Leumija u dulju audijenciju, u kojoj se razvila odulja debata o položaju u zemlji i o zahtjevima židovskog stanovništva. Radi nepotpunog izvještaja može se samo jedan dio ove važne rasprave donijeti. Vrhovni komesar primao je pritužbe od predsjedništva Vaad Leumija i izjavio, da se polagano vraćamo na ograničenja, koja su vrijedila od početka, dakle

još prije 3. juna. Glede onih većih grupa useljenika, koji ne smiju u zemlju, premda posjeduju britska viza rekao je Sir Herbert Samuel, da su konsuli ovim useljenicima izdali visa na temelju preporuke cijonističke organizacije, ali da se ispostavilo, da medju njima imade boljševika. U Carigradu primili su od 150 molitelja iz ovih i drugih razloga samo 70 dozvolu useljenja. U Trstu i Beču izdao je major Morris većem dijelu halucim dozvolu useljenja. Na prigovor predsjedništva radi ograničenja emigracije odgovorio je Sir Herbert Samuel, da postoji opasnost besposlenosti, budući da palestinska vlada nije dobila zajam, te radi toga mora obustaviti javne radnje. Za buduće useljenike morati će se rad istom pripraviti. Zastupnici Vaad Leumija istaknuli su na to, da se od osvojenja zemlje po Englezima uselilo 18—20.000 Židova. Samo 2000 od ovih zaposleni su kod javnih radnja. Ovo je samo maleni dio zaposlenih kod javnih radnja, a odgovara procentu židovskog stanovništva u zemlji. Da se za useljenike istom moralo naći mjesta za rad, samo bi maleni dio od njih došao u zemlju.

Na to je iznijelo predsjedništvo želje u pogledu položaja jevrejskog jezika. Sir Herbert Samuel je nedavno na jednoj sjednici trgovačke komore u Jafi, kojoj je predsjedao, predložio, da se sjednica vodi na engleskom i na arapskom jeziku, budući da svi prisutni ove jezike poznavaju, te da se od hebrejskog jezika odustane. Vaad Leumi izjavio je Samuelu, da ovakovim izjavama daje protivnicima hebrejskoga jezika oružje u ruke. Ujedno se potužilo, da se hebrejski jezik zapostavlja na skupštinama palestinskoga vijeća. Tamo se najprije razdjeljuju prijedlozi vladinog departementa članovima vijeća na engleskom, arapskom i hebrejskom, dok se čitaju na sjednici samo u arapskom jeziku. Vrhovni komesar je izjavio, da to biva samo za to, jer se medju po vladi imenovanim članovima vijeća nalazi jedan šaik, koji je čitanju nevješ. Od sada će otpasti čitanje vladinih predloga. Što se njegove izjave na sjednici trgovačke komore tiče, to je htio time da skraći sjednicu, koja je i onako potrajala 7 sati. Sjedništvo Vaad Leumija sazvalo je sjednicu egzekutive, da se raspravlja o organizaciji općine, te o daljnjim koracima, koji se imaju poduzeti naročito radi političkog položaja u zemlji. Sjednica trajala je 3 dana, te su primljene slijedeće rezolucije i zaključci: Vaad Leumi drži korake, koje je vlada poduzela za stvaranje parlamenta u Palestini ilegalnim tako dugo, dok Savez Naroda ne ratificira mandat nad Palestinom. Izjavljuje se protiv uredjenja jedne mješovite žandarmerije, koju je Samuel najavio u svojoj izjavi od 3. juna. Poziva egzekutivu cijonističke svjetske organizacije, da sve poduzme, e da požuri ratifikaciju mandata nad Palestinom, i da se pobrine, da u mandatu budu osigurana posebnim jamstvima prava židovskog jišuva za vrijeme, dok je židovsko stanovništvo Palesine u manjini. Poziva cijonističku egzekutivu, da bezodvlačno inugurira kolonizaciju u velikom stilu, te političku akciju za stvaranje židovske obranbene sile. Na kraju sjednice prihvaćena je još rezolucija, u kojoj se žali razdor u amerikanskoj cijonističkoj organizaciji, jer ovaj slab politički rad svjetske organizacije, kao i poziciju jišuva u Palestini. Radi toga apelira na sve amerikan-

ske cijoniste, da se daju zastupati na 12. kongresu, te da se podrede autoritetu svjetske cijonističke organizacije.

Skori tok istrage u Palestini. London, 7. jula. (Žid. dop. ured). »Palästina« list britanskoga odbora za Palestinu piše: »Prošlo je osam nedjelja a arapska policija još uvijek istražuje krivce. Neki je Arapin bio doduše osuđen na deset godina tamnice, no imao je sreću pa je pobjeгао. Zatezanje kaznenoga postupka moglo bi da izazove skandal. Bez obzira na to, što se time umanjuje da će se krivci osokoliti na još veće zločine, a to će palestinskoj vladi zadavati još više posla nego majski izgredi. Mi smo uvjereni, da će palestinska vlada u suglasju sa željama ureda za kolonije, učiniti sve što joj je moguće, da kazni krivce.«

Iz Jugoslavije

Halucim iz Jugoslavije u Palestini. Kako saznajemo iz Palestinskog ureda, javio je naš prvi transport halucim brzojavno, da je sretno stigao u Erez Jisrael. Nadamo se već u slijedećem broju donijeti točnije vijesti.

Glavna skupština »Bar Giora« Beč. Dne 8. VII. održao je »Bar Giora« društvo cijonističkih visokoškolaca iz Kraljevstva SHS zaključnu glavnu skupštinu. Predsjednik haver Josef Finz i predočuje rad kroz oba prošla semestra. Glavni cilj — samoodgoj obrazovanjem zajednice — je postignut, u koliko se taj u godinu dana može postići. Zajednica je svakoga obogatila, ojačala u idealu. Po njoj su se svi Bar Gioranci zbližili i postali ne samo sumišljenicima nego i prijateljima.

Sa bratskim društvom Esperancom stajao je Bar-Giora u najsrdačnijem odnošaju, te su se članovi često na sastancima posjećivali. Na godinu imamo nastaviti ovim načinom rada, koji nas sve zadovoljava, a povrh toga nastojali oko organizacije cijonističkih akademičara iz Jugoslavije, koji iz bilo kojih razloga ne mogu stupiti u Bar Giora ili Esperancu. Nadalje ličnim i pismenim odnosima odgajati našu omladinu u Jugoslaviji.

U hebrejskom se jedan dio članova usavršio, dočim su početnici pohađjali kurzeve. Maaser su davali svi, te ponosno ističe, da je Bar Giora prvo društvo, koje je zaključilo i provelo maaser. Bar Gioranci su svakom pokret u Beču, te su stekli u zemaljskoj organizaciji ugledno mjesto. Haver Juda Löwy, komesar za Narodni Fond, referirao je o radu za isti, za koji je sabrana lijepa svota. Predsjednik se nakon toga ispred društva oprasha od senijora dra Edmunda Altmanna, koji posve ostavlja Beč, a kroz cijelo vrijeme savjetom i radom poput aktivnoga člana suradjivao u društvu. Dr. Altmann se toplim riječima oprasha od sviju, Zadovoljan je sa načinom rada i želi da društvo i nadalje ovako ustraje.

Za ferijalnog upravitelja bira se haver Josef Konforty, cand. med. Wien XVII., Hauptstrasse 11/17, te se na njega šalju svi dopisi.

Herzlova proslava u Požegi. Dne 25. jula u pol 8 sati na večer održala se u hramu izraelitske bogoštovne općine u Požegi lijepa spomen slava. Služba božja započela je s molitvom minha, nakon čega je zbor pod ravnanjem g. nadkantora Weissmanna pjevao »El mole rahamim« i »Šivišim«. Spomen govor držao je g. rabin dr. P. Keller. Na temelju citata iz Herzlovog »Alneulanda« i »Judenstaata« dijeli govornik razvoj Herzlove cijonske misli u tri stupnja. Pesimizam nad gelutskim stanjem židovstva. Nada na

spas prema rečenici: čitao sam jednoć priču o lavu, koji je obolio... plan i ciljevi za budućnost židovskog naroda polazeći s misli: što je Juda nekoć imao, može opet imati. S kadišom, koji je rabin molio, te maariv molitvom završena je ova lijepa slava.

Brno. Na svojoj glavnoj skupštini »Ivrija« društvo narodno židovskih akademičara iz Kraljevine SHS izabran je ovaj ferijalni odbor: Predsjednik: Berthold Freund, cand. ing. Brno; tajnik: Norbert Schwarz, cand. ing. Brno; blagajnik i komesar za »Keren Hajesod«: Felix Stein, stud. ing., Osijek. Društveni dopisi šalju se na adresu: Berthold Freund, Brno, Udolni 26/I.

Nagradne plakete i menorah za sarajevski Slet. Savez jevr. oml. udruženja Jugoslavije dao je za sletska natjecanja kod jednog našeg mladog kipara izraditi trideset nagradnih plaketa, koje će biti prvacima u pojedinim granama športa i gimnastike razdijeljene. Prvakužid. nog. momčadi predat će se menorah, dar našeg požrtvovnog sumišljenika g. Arpado Weillera, koji je i za lanjski slet poklonio srebrni pokal. Ovaj puta bit će dar, kao najljepši simbol naše svijetle prošlosti, zacijelo predmetom oštre borbe naših najboljih teamova. Bilo bi poželjno, da se i drugi ugledaju u taj primjer, te da svojim prinosima omogućće što bolji uspjeh sleta. Kako čujemo, nije još osiguran nagradni dar hasena-čeli pobjednici na sletu.

»Gideon«. Izašao je predstelski, dvostruki broj židovskog omladinskog glasila »Gideon« s ovim sadržajem: O omladini i o sletu (Coi Rothmüller). — Referati za slet. — Diletantizam (Drago Steiner). — Žid. skautski pokret. — Djeca i Ž. N. F. — Rahela plače. — Agada. — Poruka iz Erec Israela. — Kotel hamarabi. — Vijesti iz pokreta itd. — Preporučamo nabavu ovog broja radi zanimljivog sadržaja. Cijena dvobroju 3 dinara. Adresa uprave: Zagreb, Ilica 31./III.

Zagreb. Dne 25. jula na obljetnicu smrti dra. Theodora Herzla priredila je izraelska bogoštovna općina u Zagrebu žalobnu službu božju.

PROGRAM SLETA.

I. dan:

a) Prije podne (8—13 sati):

1. Pozdrav predsjednika: Dr. Nikola Tolnauer.
2. Izvješaj tajnika: Leo Singer.
3. Izvješaj blagajnika: Robert Kaufer.
4. Izvješaj revizora.
5. Debata i apsolutorij.

b) Poslije podne (15—19 sati):

1. Gombalačka produkcija:
 - a) Švedske vježbe pomlaka, a) Sarajevo, b) Beograd.
 - b) Igre pomlatka.
 - c) Proste vježbe ženskog članstva.
 - d) Proste vježbe muškog članstva.
 - e) Vježbe muškoga članstva na spravama.
 - f) Vježbe ženskoga članstva na spravama.
 - g) Uзорne vježbe članica Makabija (Zagreb) sa čunjevima.
 - h) Uзорne vježbe članova Makabija (Zagreb) sa sjekiricama.
 - i) Ženski (kombinovani) uzorni odio na ručama.
 - j) Muški (kombinovani) uzorni odio na ručama.
 - k) Muški (kombinovani) uzorni odio na preči.

2. Hazena utakmica.

c) Na večer (21 sat).

Jevrejska dječja predstava.

II. Dan:

1. Kulturni referat (Vilo Schwarz).
2. Uzgojni referat (Šari Kohn).
3. Fizički referat (Dr. Oto Braun).
4. Palestinski referat (Dr. Nikola Tolnauer).
5. Diskusija.
6. Jevrejski referat (Salamon Levi).
7. Jevrejska diskusija.
8. Izbor novoga odbora.
9. Eventualija.

b) Poslije podne (15—19 sati).

1. Lakoatletska natjecanja:

a) Laka atletika za haverot:

1. Bježanje na 50 m.
2. Skok u dalj sa zaletom.
3. Stafeta 4×75 m.
4. Bacanje kugle.

b) Laka atletika za haverin:

1. Bježanje na 100 m.
2. Bježanje na 200 m.
3. Bježanje na 400 m.
4. Bježanje na 800 m.
5. Bježanje na 1500 m.
6. Skok u dalj s mjesta.
7. Skok u vis sa zaletom.
8. Skok u dalj sa zaletom.
9. Bacanje kugle.

2. Nogometna utakmica.

c) Na večer.

Jevrejska akademija:

1. Deklamacija (jevrejska).
2. Pjevački zbor. Izvadja pjevačko društvo »L...« (Sarajevo).
3. Glazbena točka (klavir i violina). Na klaviru Egon Goldner.
4. Gudalački kvartet.
5. Pjevanje solo (muško i žensko, eventualno jedno i drugo).

Sumišljenici!

Ovih ste dana pozvani, da dadete svoj glas za izbor delegata k XII. kongresu. Nikad još nije izbor za kongres bio od tolikog zamašaja kao ovaj puta. Na ovaj kongres rada treba da pošaljemo sumišljenike, koji neumorno rade za napredak i ojačanje svih cionističkih institucija. A taki su muževi oni, što ih predlažemo na listini broj 1.

Uvjereni smo, da sumišljenici, koji su kandidirani na listini broj 1, radi svoje cionističke spreme i požrtvovnosti uživaju Vaše potpuno povjerenje.

Glasujte s toga svi za kandidate listine broj 1, kojoj je na čelu dr. Beno Stein, predsjednik Radnog Odbora Saveza Cionista Jugoslavije. Oni će dostojno zastupati naš Savez, a svojom će saradnjom koristiti općoj našoj stvari.

Izbornici:

Alkalay Jakob
dr. Bauer Hugo
Baum Feliks
Berl Eugen
Bethheim Paul
dr. Braun Oto
dr. Bruck Filip Adolf
Büchler Leo
Deucht Slavko
Deutsch Slavoljub
Fleischhacker Arnold
Freiberger Hilda
dr. Glückstal Robert
Hacker Žiga

dr. Heinrich Gustav
dr. Horn Marko
dr. Jelinek Gjuro
Kastl Milan
dr. Kon Hugo
dr. Licht Aleksander
Lederer Makso
Levi David
Lion Ljudevit
Neumann Žiga
Nyitrai Makso
ing. Rojan Milan
ing. Rosenberg Zlatko
Semo Isak

Semnitz Aleksa
Silberschein Aleksander
Stein Vera
Stern Makso
dr. Šik Lavoslav
dr. Tolnauer Nikola
Wachs Simon
Weiss Norbert
dr. Zwiback Dragutin
dr. Dragutin Rosenberg
Adolf Licht
Erna Licht
Kon Gizela
David Herzog

Svrha je židovskog narodnog fonda da u Palestini kupuje i stiče zemljište, koje će ostati neotudjivim imetkom židovskoga naroda. — Žid. narodni fond utemeljen je na V. cion. kongresu god. 1901. i posjeduje već oko 30 milijuna franaka. Prihodi neprestano rastu a iznosili su god. 1920. oko 9 i pol milijuna franaka.

Adresa za dopise: Zagreb, Illica 31., III. kar.
Uredovno vrijeme od 9 do 12 sati prije podne
i od 3 do 6 sati poslije podne. — Novac se šalje
na Centralnu eskomptnu i mjenjačnu banku d.
d. Zagreb, za račun Ž. N. F. s naznakom svrhe.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet lejisrael) za Jugoslaviju.

Iskaz darova br. 14. od 15. jula do 25. jula 1921.

OPĆI DAR.

Sarajevo: »La Gloria« čisti dobitak zabave 1500.—; E. H. Papo čisti prihodi od bulete 1400.—; Leon Finci prig. barmicve sina 60.—; L. Segal 110.—; umj. cvijeća povratku obitelji A. Abinum po 100.— obitelji: M. Montilja, A. Alkalay, dr. S. Pinto, dr. Bauer, A. Ozmo, S. Papo 600.—, A. i H. Ozmo umj. šestitke zarukama Alkalay-Salom 60.—, S. Pinto prigodom rođendana I. Katana 40.—, B. Josip K 40.—, R. i A. Albahari umjesto cvijeća zarukama Albahari-Musafija 20.—, Judit Papo 100, kod hodočašća u Stolac: Š. H. Levi 100.—, M. I. H. Levi 50.—, umj. cvijeća zarukama Ritke Montilja: Z. Salom 100.—, S. Frinki 36.—, umj. cvijeća zarukama Hane Salom po 20.— S. Salom i V. Salom. A. Ozmo 40.—, Beba Gerstl 268.—, Dr. M. Feldbauer 40.—, Dr. Sonnenfeld 50.—, umj. brzoj. čestitke vjenčanja Cappon-Mevorach (Beograd) po 60.— obitelji N. Finci, M. Montilja, po 50.— M. Atijas, A. Altarac. N. N. 95.— S. Trinki (Zenica) umj. čestitke vjenčanju Demajo-Kamhi (Bitoli) 50.— 5.013.—
Brod n. S.: Dr. Drag. Tolentig prig. poroda kćeri 40.—, R. Löwy umjesto čestitke svatovima Weiss, Ilok, 30.— 70.—
Darugar: Sak. na beirtuili Weiss-Holzer, D. Holzer i G. Schönauer 528.—
Višegrad: M. Papo 20.— A. Pinto 20.—, B. Altarac 16.—, na izletu sakupljeno: J. Baruch 100.—; po 50.— D. Kamchi, A. Demajo, po 60.— I. Papo, po 40.— S. Papo, G. Papo, I. Kajon, po 30.— E. Kajon, A. Altarac, po 20.— J. Romano, R. Klinger, po 15.— A. Jeković, po 12.— J. Sprung 563.—
Tuzla: Mala Bošković 44.—
Zagreb: Nova knjižara za diferenciju faktura Rosa Menache, S. Knöpfer, Wien 70.—, dr. Jelinek 40.—, L. Spitzer 10.— 120.— 6.338.—

Samoporezovanje

Višegrad: Po 40.— S. Papo, A. Demajo, po 60.— R. Klinger po 120.— A. Levi 260.—

ŠKRABICE.

Sarajevo: S. Salom 156.44, E. Katana 21.22, J. Levi 21.— J. Montilja i sinovi 151.32, M. Hirschl 266.—, J. M. Finci 31.60, S. Papo 54, D. Kamhi —60, E. Papo 22.—, S. Katana 49.—, M. Izrael 16.—, »Safa Berura« 25.41, E. Pinto 43.50, I. Musafija 14.40, L. Kajon 59.48, L. Kabiljo 45.—, G. Farchi 3.70, C. Altarac 16.—, M. Atijas 21.60, M. Montilja 288.44, S. Löwinger 6.90, Alkalay 84.—, Sumbulović 52.—, S. Kabiljo 30, E. Levi 22.80, Ast 20.82, J. Zwecker 127.20, M. Gerstl 24.72, P. Ast 32.50, E. Pesach 40.—, M. I. Katana 40.—, J. Musafija 30.—, G. Schiller 52.—, A. Kajon 4.—, J. A. Cappon 3.70, S. Danon 75.30, E. Feleki 8.—, S. R. Levi 27.—, R. Finci 64.70, A. S. Papo 30.—, B. Kamhi 10, L. Laudan 20.—, V. Bauer 100.30, H. Ozmo 10.60, S. J. ontija 128.60, L. Montilja 17.—, S. I. Nanon 16.—, R. Levi 24.—, M. Israel 24.50, I. Papo 20.—, R. Kabiljo 40.—, S. Montilja 99.06, J. Ferera 105.82, O. Wiesler 6.04, M. Levi 21.—, H. Papo 47.40, S. Alkalay 40.—, S. Maestro 16.—, R. Montilja 91.60, A. Maestro 40.—, E. Altmann 55.20, A. Alkalay 40.—, R. Danon 20.— K. Altarac 40.—, K. Papo 42.24, S. Rosenrauch 20.—, E. Altarac 21.20, B. Finci 30.—, B. Pinto 26.—, E. Israel 20.—, K. Levi 20.—, F. Finci 10.—, R. Finci 44.80, S. Alkalay 85.—, E. Atijas 15.90, R. Finci 12.42, J. Pinto 14.—, S. Konforte 80.—, kantor Alkalay 36.90,

V. Levi 20.—, A. Malter 26.—, L. Ozmo 6.70, R. Polak 30.—, B. Vajner 33.40, R. Dohany 17.44, A. Atias 15.20, L. Deutsch 49.—, J. Maestro 77.14, H. Lehr 250.—, M. Finci 50.—, L. Zeichner 44.68, J. Sternberg 34.—, M. Atijas 168.20, F. Freiman 17.20, E. Ungar 41.60, A. Ast, 24.40, H. Kabiljo 13.46, S. L. Levi 15.68, R. Maestro 51.—, Hramovi: Kal Gadol 113.50, Kal Gadol ženski odio 160.96, Kal Hadaš 15.26, Hal Hadaš ženski odio 27.04, Telifat Ašahar 205.65, Bet Tefla 64.49, Bet Tefila, ženski odio 35.06, Olat Aboker 23.56 5.203.09
Rogatica: N. N. 30.—
Zemun: J. M. Sasson 700.—, R. Herzl 220.—, D. Bihaly 167.—, L. Becherano 100.—, I. Darsa 100.—, J. Löwy 100.—, Dr. H. Urbach 42.—, Vili Adler 26.— 1455.— 6.688.09

DAROVİ KOD TORE.

Sarajevo: C. M. Kabiljo 500.—, Jak. Musafija 200.—, H. S. Kamhi 100.—, G. Salom 100.—, D. I. Danon 50.—, A. J. D. Abinum 80.— 1030.—
Brod n. S.: I. Steiner 200.—, I. Sidon 100.—, Jelinek H. 50.—, E. Jünker 50.— 400.—
Rogatica: M. Bararon 100, M. Katana 20 120.—
Kula: Viktor Sonnenfeld 50.—
Zemun: Josip Elias 20.—, B. Sonnenberg K 100.— 120.— 1720.—

MASLINE.

Sarajevo: U Herzl-Sumu: »Achdus« prig. beritmile Moise Hallera 250.—, Max Haller 350, sve na ime Moise Haller 600.—
Tuzla: Gaj dra. H. Jakobi sak. u kući Zaloscera na ime B. Einstein 1300.—, u gaj J. Tava sak. L. Pinto i L. Wasserstein K 200.—, Alma Goldstein na ime J. Reich 100.— 1600.—
Sikirevci: Gjukan Kohn prig. god. smrti u gaj Štefe Steiner 100.— 2300.—

OBNOVA PALESTINE.

Sarajevo: Sabrano na Cvjetni dan: Blanka Kamhi-Rosenrauch 1562.—, Elsa Ehrlich-Flora Alkalay 1000.—, Matilda Finci-Judit Papo 588.—, Tilda Katana-Erna Alkalay 400.—, Berta Kabiljo 394.—, Rahela Albahari-Rifka Kamhi 374.— 4318.—
Višegrad: Na cvjetni dan sabr. L. Cziller i L. Kajon: po 20.— H. Kajon, S. Kajon, R. Wilder, R. Altarac, L. Papo, R. Renert, M. Gaon, J. Altarac, D. Cziller, H. Klinger, B. Papo, S. Škarda, M. Demajo, I. Levi, po 48.— R. Baruch, po 40.— R. Kamchi, Ibr. Otočanin, po 32.— J. Papo, po 10.— A. Jeković 450.— 4768.—

OBITELJSKA DAR. KNJIGA.

Sarajevo: Prig. boravka roditelja A. Alkalaya sabr. M. Finzi 410.—, kod beritmile M. Hallera sak. R. Rechter 1400.—, kod zaruka C. Altarac sabr. gdja. Montilja 320.—, kod 50-godišnjice nadrabina dra. Weszela sabr. 1960.— kod zaruka C. Vogel-G. Paschkes sabrala R. Salom 550.— 4640.— 4640.—

PREGLED.

Unišilo je iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije K 2.843.—
Iz Bosne i Hercegovine K 23.871.09
Ukupno K 26.714.09
Od 1. siječnja do 25. srpnja 1921. unišilo je sveukupno K 872.631.51 .

Sobu sa obskrbom traži maturant trgovačke akademije. Poblizje David Stern Gjulaves, Slavonija. 61

Doktor pravo potpuno vješt franceskom i njemačkom jeziku, govori i hrvatski, fraži namještenje kao

DOPISNIK

ili slično u ili izvan Zagreba. Mjesto može odmah nastupiti. Upiti na upravu lista. 60
äq1ččj hz-z 1nfj z0000 eniatx rdgocv umhlw

IZROK.

Izraelitska bogoštovna općina u Zagrebu pozivlje ovim na temelju jednoglasno primljenoga zaključka predstojništva i općinskoga vijeća, potvrđenoga otpisom kr. povjereništva za prosvjetu i vjere od 20. juna 1921. broj 2216, kao i na osnovu pravilnika o porabi sjedala u hramu općinare:

1. koji imadu na porabu više sjedala,

2. koji imadu na porabu sjedalo, uneseno u knjizi sjedala na ime kojega pokojnika ili lica, što nije više općinar ove općine,

3. koji imadu sjedalo u muškom odjeljenju upisano na ženu, ili u ženskom odjeljenju na muškarca, koliko se ne radi o bračnim drugovima:

da prijave pisarni izraelitske bogoštovne općine u Zagrebu do uključivo 2. septembra 1921:

1. koje će sjedalo pridržati za ličnu porabu, a koje sjedalo žele prepustiti na porabu rođjaku — općinaru, koji jošte nema sjedala,

2. da doprinesu dokazala, temeljem kojih će se moći njima lično dodijeliti pravo porabe sjedala, upisanoga na ime pokojnika ili lica, što nije više općinar,

3. da prijave rođjaka — općinara, kojemu žele prepustiti sjedalo u muškom odjeljenju za muškarca, a u ženskom za ženu.

Te se prijave primaju dnevno ili pismeno ili zapisnički od 10—11 sati prije podne — izuzevši subotu — u općinskoj pisarni, koja će na zahtjevu dati željene upute.

Prijave, koje bi stigle iza 2. septembra 1921., ne će se nikako uvažiti, a sjedala dodijelit će se ostalim kompetentima.

Izraelitska bogoštovna općina u Zagrebu.

Tajnik: Predsjednik:
Josip Rendi v. r. Dr. Hugo Kon v. r.

Nalječaj.

U izraelitičkoj konfesionalnoj školi u Vukovaru imade se početkom školske godine 1921./22. popuniti mjesto učiteljice. Ponude providjene svjedodžbama imadu se upraviti najkasnije do 5. kolovoza t. g. na potpisano predstojništvo.

Za izraelitičku bogoštovnu općinu u Vukovaru:

Sigmund Frank, predsjednik.

61

TAPETARSKA RADIONA
JAKOB SINGER ZAGREB
ILICA 67 ILICA 67

preporuča skladište gotovih klupskih, uredskih i salonskih garnitura, te fotelje za rastv. orni, otomaneraznih oblika i prevlake, zatim divana, strunjače i stolčice ... Izrađuje solidno i jeftino popravke i preuredjivanja ... Dosta je dopisnica, dodjem u kuću.

VREĆE

iz jute, tekstilita i papira nove i upotrebljene u svim dimenzijama za brašno, posije, ugali i t. d., dobiju se najjeftinije kod tvrtke

SCHOTTEN I DRUG
Vrhovčeva 13 ZAGREB Telefon 19-65

Kupujemo sve vrste upotrebljenih vreća uz najveću dnevnu cijenu —
Zavod za posudjivanje n. premoćnih ponjava

**Instalacioni
ured**

za uvadjanje električnih centrala, električne rasvjete, telefona i telegrafa

Milan Freiburger
Bakačeva 5 Zagreb Bakačeva 5

Tapetarska dekorativna radiona i skladište tapetiranog pokućstva

Albert Schwarzenberg
Zagreb, Frankopanska ulica 1

Preporuča svoje skladište klubgarnitura, otomana, divana, matraca i t. d. Sve uz najniže dnevne cijene. Druške narudžbe obavljaju se najkulatnije.

PAPIRA

PISAČEĆEG I RISAČEĆEG PRIBORA

za preprodavaoce na veliko i najjeftinije uz brzu, točnu i solidnu podvorbu, može se dobiti kod

MERKUR

D. D.

veletrgovina i konfekcija papira
Telef. 17-95 - ZAGREB - Ilica br. 31.

Brzojavni naslov: PAPMERKUR

Podružnica:
Beograd, Kralja Petra br. 70

Tražite cijeniak badava

KOŠER

Tvornica suhomesnate robe
u Brodu na Savi

nudja na veliko i malo prvorazrednu suhomesnatu robu (strogo Košer)

uz jeftine cijene

S. HENDEL

tvornica suhomesnate robe
BROD na Savi

Na veliko!

Na veliko!

JUŽNO VOĆE I KOLONIJALU UZ JEFTINE CIJENE NUDJA TVRTKA

J. DRAGONER

ZAGREB -- ZRINJEVAC BROJ 15

Na veliko!

Na veliko!

Vunene tkanine

Platnena roba

Švajcarski voili

i batisti

M BAUER

Tekstilna roba na veliko

Ilica 39 - Zagreb - Ilica 39

Uzorke šaljem po želji

Asbestni skrijlevac

cement, vapno, opeke, betonsko gvožđe, traverze i sav gradjevni alat, te materijal prodaje na veliko:

"GRAJIVO" trgovačko društvo za promet gradjevnim, i tehničkim materijalom
ZAGREB — Trenkova ulica br. 6
Telef. 11-27 Brzojavi „Gradivo“

Centralna Eskomptna i Mjenjačna Banka, d. d.

Ilica 26.

ZAGREB

Ilica 26.

Brzojavni naslov: Brodbanka

Telefon: { ravnateljstvo 8-78
blagajna 15-30

Pričuve preko K 45,000.000.—

Dionička glavica K 50,000.000.—

Podružnice: Brod na Savi

Ulošci preko K 20,000.000.—

Podružnice: Osijek, Djakovo

Prima ULOŠKE na knjižice i u tekućem računu uz najbolji kamatnjak. Novi ulošci vraćaju se odmah bez otkaza. — Daje MJEMBENE i KONTOKORENTNE VJERESIJE, finansira trgovačke i industrijalne poslove uz najpovoljnije uvjete. — Obavlja sve BURZOVNE POSLOVE, kupuje i prodaje devize, valute i efekte, izvršava sve naloge brzo i kulatno. — Prodaje uz dnevni tečaj doznake, isplate i akreditive na sva mjesta u inozemstvu, a naročito na WIEN i PRAG.